

## رابطه رفتار غذا خوردن مادر و غذا دادن ذهن آگاهانه با رفتار غذا خوردن کودک: نقش واسطه‌ای خلق و خوی کودک

مائده ستاری نیا<sup>۱</sup>

شیرین زینالی<sup>۲</sup>

دریافت مقاله: ۱۳۹۹/۰۹/۰۶

پذیرش نهایی: ۱۴۰۰/۰۶/۰۹

### چکیده

غذا خوردن در سنین کودکی جهت رشد مطلوب حائز اهمیت است و از مؤلفه‌های متعددی تأثیر می‌پذیرد. ویژگی‌های رفتاری مادر و ویژگی‌های شخصیتی کودک، از جمله مؤلفه‌های تأثیرگذار است. هدف مطالعه حاضر، مدل‌سازی رفتار غذا خوردن کودکان بر اساس رفتار غذا خوردن و غذا دادن ذهن آگاهانه مادر و نقش واسطه‌ای خلق و خوی کودک است. در این پژوهش در سال ۱۳۹۹، ۱۸۰ مادر به همراه فرزندانشان (۸۷ دختر و ۹۳ پسر) از شهر ارومیه به روش در دسترس انتخاب شدند و مادران پرسشنامه‌های غذا دادن ذهن آگاهانه، رفتارهای غذا خوردن بزرگسال، خلق و خوی مالهورترا و رفتار غذا خوردن کودکان را تکمیل نمودند. نتایج این پژوهش به روش ضریب همبستگی و تحلیل مسیر با نرم‌افزارهای SPSS و Amos نشان داد غذا دادن ذهن آگاهانه و رفتار غذا خوردن مادر و خلق و خوی کودک، رابطه معناداری با رفتار غذا خوردن کودک دارد و مدل رابطه رفتار غذا خوردن و غذا دادن ذهن آگاهانه مادر با رفتار غذا خوردن کودک و نقش واسطه‌ای خلق و خوی کودک معنادار است و شاخص برازندگی تطبیقی (RMSEA=۰/۰۷) مطلوب گزارش شد. این مدل با توجه به نتایج به دست آمده مشخص نمود که مؤلفه‌های مادر و کودک در رفتار غذا خوردن کودک مؤثر است و در زمینه علل‌یابی و درمان مشکلات غذا خوردن کودکان باید به این مؤلفه‌ها نیز توجه نمود.

**کلیدواژه‌ها:** رفتار غذا خوردن مادر، غذا دادن ذهن آگاهانه، خلق و خو و رفتار غذا خوردن کودک.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی  
پرتال جامع علوم انسانی

۱. کارشناس ارشد کودکان استثنایی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

M.sattarinia@yahoo.com

۲. نویسنده مسئول: استادیار، گروه روانشناسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه ارومیه، ارومیه، ایران.

Shirinzeinali@yahoo.com

## مقدمه

رفتارهای غذا خوردن کودک<sup>۱</sup> پیچیده است و شامل بیان ترجیحات غذایی اشتها، نوهراسی<sup>۲</sup>، واکنش‌های عاطفی به غذا و تنظیم درونی میزان خوردن از طریق پیام‌های گرسنگی / سیری است (دانیلز<sup>۳</sup>، ۲۰۱۹). بعضی رفتارهای غذا خوردن مشکل‌آمیز کودک، شامل: خوردن بسیار انتخابی<sup>۴</sup>، اجتناب از غذا<sup>۵</sup>، نشان دادن هیجان‌ات منفی و رفتارهای منفی گرایانه، بسیار آهسته غذا خوردن و رفتارهای قشقرق در وعده‌های غذایی است (نوبانی و وینر<sup>۶</sup>، ۲۰۱۹). مطابق مدل بین فردی و درون فردی رفتار غذا خوردن، عوامل بیولوژیکی و محیطی در رشد و تحول رفتار غذا خوردن نقش دارند (جورکلند، بلسکی، ویچستروم و استینبک<sup>۷</sup>، ۲۰۱۸).

کودکان از اطلاعات اجتماعی برای مدیریت خوردن خود استفاده می‌کنند و والدین، منبع مهمی برای این نشانه‌های اجتماعی هستند (وگان<sup>۸</sup> و همکاران، ۲۰۱۶). مطالعات بین نسلی، حاکی از انتقال بین نسلی رفتارها و نگرش‌های خوردن بوده و باورها و رفتارهای غذا خوردن والدین، مهم‌ترین تعیین‌کننده عادات و رفتارهای خوردن کودکان است (رامالهو<sup>۹</sup> و همکاران، ۲۰۲۰).

تایکا، اینلیب، ونديستد و لومنگ<sup>۱۰</sup> (۲۰۱۳) بیان می‌دارند مادرانی که رفتارهای غذا خوردن مطلوبی دارند، کمتر کودکان را در وعده‌های غذایی محدود می‌کنند و مسئولیت‌های بیشتری را در وعده‌های غذایی به فرزندانشان می‌دهند. طبق نظریه یادگیری اجتماعی<sup>۱۱</sup> (بندورا<sup>۱۲</sup>، ۱۹۷۷)،

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی  
پرتال جامع علوم انسانی

1. child eating behaviors
2. Neophobia
3. Daniels
4. highly selective eating
5. food refusal
6. Nembhwani & Winnier
7. Bjørklund, Belsky, Wichstrøm, Steinsbekk
8. Vaughn
9. Ramalho
10. Tylka, Enelib, Van Diestd, Lumeng
11. social learning theory
12. Bandura

رفتارهای غذا خوردن والدین بر رفتارهای غذایی کودک مؤثر است (گریم و استینل<sup>۱</sup>، ۲۰۱۱). به عبارتی می‌توان گفت، والدین همانند نگهبانانی هستند که ساختار غذایی کودک خود را تغییر داده، بر نگرش او نسبت به غذاها تأثیر گذاشته و رفتارهای غذایی آینده آنها را شکل می‌دهند (جیامپائولی، برو، هارت، یان و وایلی<sup>۲</sup>، ۲۰۱۹).

در کنار رفتارهای غذا خوردن، به نظر می‌رسد باورها و شناخت‌های مادر نیز بر رفتار خوردن کودکان تأثیرگذار باشد (رامالهو و همکاران، ۲۰۲۰). غذا دادن ذهن آگاهانه<sup>۳</sup>، به عنوان یکی از همین مؤلفه‌ها، کمتر مورد توجه واقع شده و به نظر می‌رسد در رفتارهای بهداشتی کودک تأثیر بسزایی داشته باشد.

کابات زین<sup>۴</sup> (۱۹۷۷) ذهن آگاهی والدین را به صورت آگاهی لحظه به لحظه مؤثر بر رفتار و هیجانات کودک توصیف می‌کند. اخیراً دانکن، کاتسورث و گرینبرگ<sup>۵</sup> (۲۰۰۹) یک مدل پنج بُعدی از ذهن آگاهی والدین را پیشنهاد کردند (گوش دادن با توجه کامل به کودک، پذیرش بدون قضاوت خود و فرزندشان، آگاهی موقت از احساسات خود و همچنین، احساسات فرزندشان، خودتنظیمی در رابطه والدین-فرزندی و شفقت والدین نسبت به خود و کودک). پذیرش بدون قضاوت افکار و احساسات در مورد درخواست کودک برای غذا، افزایش آگاهی لحظه‌ای در زمان تغذیه، توجه به احساسات خود، بعضی از استراتژی‌های خوردن ذهن آگاهانه است (میرز<sup>۶</sup>، ۲۰۱۳). غذا دادن ذهن آگاهانه به حضور ذهنی و عاطفی زیاد هنگام غذا دادن به کودک اشاره دارد. به نظر می‌رسد والدینی که هنگام غذا دادن به فرزندشان، ذهن آگاهی بالایی دارند، منجر به سبک غذا خوردن سالم در فرزندانشان می‌شوند (امیلی، تیلور و ماسر-ایزنمان<sup>۷</sup>،

1. Grimm and Steinle
2. Giampaoli, Goto, Hart, Yan and Wylie
3. Mindful feeding
4. Kabat-Zinn
5. Duncan, Coatsworth, and Greenberg
6. Meers
7. Emley, Taylor and Musher-Eizenman

۲۰۱۷). بسیاری از تحقیقات تأثیر مداخلات مبتنی بر ذهن آگاهی را بر رفتارهای غذایی تأیید کرده‌اند (وونک<sup>۱</sup> و همکاران، ۲۰۱۷؛ آلیروت<sup>۲</sup> و همکاران، ۲۰۱۷).

از سویی به نظر می‌رسد خلق و خوی<sup>۳</sup> کودک، مراحل رشد و احتمالاً جنسیت در به وجود آمدن نوع رفتار خوردن کودک تأثیرگذار باشند (دانیلز، ۲۰۱۹؛ استینسبک، جورکلند، لویلان و ویچستروم<sup>۴</sup>، ۲۰۲۰). خلق و خو، شامل تفاوت‌های فردی در واکنش‌پذیری و خودتنظیمی در حوزه‌های هیجانات، فعالیت و توجه است (داروف<sup>۵</sup> و همکاران، ۲۰۱۱). شایان ذکر است خلق و خوی کودک ریشه ژنتیکی و نورولوژیکی داشته و طی زمان و موقعیت‌های مختلف ثابت است (شاینر<sup>۶</sup> و همکاران، ۲۰۱۲). خلق کودک بر اشتهاى کودک، لذت از غذا خوردن، پاسخ‌های رضایت‌آمیز و ترجیحات غذاها و نوشیدنی‌های شیرین تأثیرگذار است (ولتراه، تارگسون و تارگسون<sup>۷</sup>، ۲۰۱۸) و کودکان با هیجانات منفی از غذا به عنوان روشی برای نشان دادن این احساسات استفاده می‌کنند (استینسبک و همکاران، ۲۰۲۰).

بین خلق و خوی کودک و رفتارهای غذا خوردن وی با جنبه‌های مختلف غذا دادن به کودک رابطه وجود دارد (سورکان<sup>۸</sup> و همکاران، ۲۰۱۵) و رفتارهای مراقب و خلق و خوی کودک بر این رابطه مؤثر است (برگمایر<sup>۹</sup> و همکاران، ۲۰۱۳). والدین شایسته، خود را با خلق و خوی کودک سازگار می‌کنند و متناسب با واکنش‌های هیجانی کودک پاسخ می‌دهند. از سویی خلق و خوی کودک بر نحوه پاسخ کودک به غذاهاى جدید و رفتارهای غذا دادن مادر تأثیر می‌گذارد (لیو و استین<sup>۱۰</sup>، ۲۰۱۳).

1. Wnuk
2. Allirost
3. Temperament
4. Steinsbekk, Bjørklund, Llewellyn and Wichstrøm
5. Derauf
6. Shiner
7. Vollrath, Torgersen and Torgersen
8. Surkan
9. Bergmeier
10. Liu and Stein

همچنین پاتراست، آکتار، رکسوینکل، ریگترینک و باگلس<sup>۱</sup> (۲۰۱۷) معتقدند مادرانی که میزان بالایی از ذهن آگاهی را گزارش می‌کنند، استرس و هیجان‌های منفی کمتری دارند و همین ذهن آگاهی بالا منجر به استفاده از رفتارهای مناسب در غذا خوردن کودکان می‌شود (امیلی و همکاران، ۲۰۱۷). به عبارتی، مادری که میزان بالایی از ذهن آگاهی را دارد، به هیجان‌ات کودک خود آگاهی بیشتری دارد و همین مسئله باعث می‌شود تا رفتارهای خود را وعده‌های غذایی کودکان کنترل نماید (کاویا، کاناوارو و موریآ<sup>۲</sup>، ۲۰۱۹).

در همین راستا، هالی، هیکرفت و فارو<sup>۳</sup> (۲۰۱۹) در مطالعه خود با عنوان رفتارهای مثبت غذا دادن و رفتار خوردن کودک با نقش واسطه‌ای خلق و خوی کودک بیان نمودند که بعضی رفتارهای مثبت غذا دادن مادر بر رفتار غذا خوردن کودک، به واسطه‌ی خلق و خوی کودک (خجالتی بودن، مردم آمیزی کمتر و هیجان‌پذیری بالا) تأثیر کمتری دارد. تات، ترافلوز، راداسیل، نامارک-استرینر و برگ<sup>۴</sup> (۲۰۱۶) در مطالعه نقش واسطه‌ای خلق و خوی کودک در ارتباط بین رفتارهای تغذیه‌ای مادر و رفتارهای خوردن کودکان بر خطر اضافه وزن کودک تأیید نمودند.

با توجه به مطالب بیان شده به نظر می‌رسد عوامل محیطی و ژنتیکی در رفتارهای غذا خوردن کودک تأثیر دارند و در این میان رفتارها و باورهای مادر و ویژگی‌های شخصیتی کودک، از جمله مؤلفه‌های تأثیرگذار هستند. از طرفی غذا دادن ذهن آگاهانه مادر به عنوان یکی از متغیرهای مهم، کمتر مورد بررسی قرار گرفته است. بنابراین مطالعه حاضر سعی دارد رابطه بین رفتارهای غذا خوردن مادر و غذا دادن ذهن آگاهانه مادر را با نقش واسطه‌ای خلق کودک بر رفتارهای غذا خوردن کودک مورد ارزیابی قرار دهد.

## روش

مطالعه حاضر با توجه به نحوه گردآوری داده‌ها از نوع تحقیقات همبستگی بوده و به واسطه تحلیل روابط ساختاری متغیرها جزو پژوهش‌های علمی به شمار می‌آید (میرز، گامست و گاینو،

1. Potharst, Aktar, Rexwinkel, Rigterink and Bögels
2. Gouveia, Canavarro and Moreira
3. Holley, Haycraft and Farrow
4. Tate, Trofholz, Rudasill, Neumark-Sztainer and Berge

۱۳۹۱). جامعه آماری در پژوهش حاضر، کلیه مادران کودکان ۲ الی ۷ ساله ساکن تبریز و ارومیه در بازه‌ی زمانی فروردین تا تیر سال ۱۳۹۹ است که به مراکز مشاوره مراجعه نموده‌اند. از این میان با استفاده از روش نمونه‌گیری در دسترس، نمونه‌ای شامل ۱۸۰ تن به صورت در دسترس انتخاب شده و مورد مطالعه قرار گرفتند.

لوهلین (۱۹۹۲) پیشنهاد می‌کند برای بررسی مدل ساختاری که در آن ۴-۲ عامل شرکت دارند، پژوهشگر باید روی گردآوری دست کم ۱۰۰ تا ۲۰۰ مورد برنامه‌ریزی کند، چرا که کاربرد نمونه‌های کوچک تر می‌تواند موجب عدم حصول همگرایی و به دست آوردن نتایج نامناسب یا دقت پایین برآورد پارامترها، به ویژه خطاهای استاندارد شود (هومن، ۱۳۸۴).

به منظور اجرای پژوهش، پس از هماهنگی با مدیریت مراکز مشاوره، به علت شرایط بیماری کرونا و درخواست مشاوره آنلاین برخی والدین، پرسشنامه به دو صورت چاپی و آنلاین تهیه شد و در اختیار والدین قرار داده شد و پس از توضیح اهداف مطالعه، پرسشنامه به صورت دستی یا از طریق لینک در اختیار مادران قرار گرفت.

همچنین بر اصل رازداری و محرمانه بودن اطلاعات تأکید گردید. سپس داده‌های به دست آمده با استفاده از نرم‌افزار SPSS و Amos به روش تحلیل مسیر، تجزیه و تحلیل شدند. معیارهای ورود به مطالعه، علاقه به شرکت در مطالعه، زندگی کودک در کنار مادر، تحصیلات بالای راهنمایی مادر، عدم دارودرمانی کودک به علت مشکلات خوردن و نبود مشکلات ذهنی کودک بود و معیار خروج از این پژوهش، تکمیل ناقص پرسشنامه بود. در این مطالعه از ابزارهای زیر استفاده شد. میانگین سن مادران ( $M=33/58$  و  $SD=4/8$ )، سن کودک ( $M=5/4$  و  $SD=1/3$ ) و فراوانی جنسیت کودکان (۸۷ دختر و ۹۳ پسر) بود.

پرسشنامه رفتار غذا خوردن کودک<sup>۱</sup> (CEBI): این پرسشنامه توسط آرچر، روزنباوم و استر<sup>۲</sup> (۱۹۹۱) جهت سنجش رفتار خوردن و مشکلات وعده‌های غذایی کودکان سنین ۲ الی ۱۲ سال طراحی شده و توسط والدین تکمیل می‌شود. این پرسشنامه شامل ۴۰ سؤال بوده، به صورت لیکرت (هرگز تا همیشه) نمره‌گذاری می‌گردد و دو حوزه مرتبط با کودک و مربوط به والدین و سیستم خانواده را شامل می‌شود.

1. Children's Eating Behavior Inventory  
2. Archer, Rosenbaum and Streiner

۲۸ آیتم مرتبط با کودک، ترجیحات غذایی<sup>۱</sup>، مهارت‌های حرکتی<sup>۲</sup> و انطباق رفتاری<sup>۳</sup> را می‌سنجد. ۱۲ آیتم مرتبط با والد، کنترل والد بر رفتارهای کودک<sup>۴</sup>، شناخت‌ها و عواطف در مورد غذا دادن به فرزند خود<sup>۵</sup> و تعامل بین اعضای خانواده<sup>۶</sup> را شامل می‌شود و نمره بالا نشانگر مشکل در هر حوزه است.

آرچر و همکاران (۱۹۹۱)، میزان آلفای کرونباخ را به روش آزمون - بازآزمون ۰/۸۷ و به روش آلفای کرونباخ بالای ۰/۷۰ برای همه مؤلفه‌ها ذکر کردند. در این مطالعه، ضریب همسانی درونی به روش آلفای کرونباخ و به روش تصنیف برای کل مقیاس ۰/۸۳ و ۰/۸۰ به دست آمد. پرسشنامه رفتار خوردن بزرگسال (AEBQ)<sup>۷</sup>: این پرسشنامه توسط مالان، فیلدز، گارسیا، ززدان، سامپسون و لولان<sup>۸</sup> (۲۰۱۷) طراحی شده و دارای ۳۵ سؤال و ۴ زیر مقیاس در مؤلفه گرایش به غذا، شامل: گرسنگی<sup>۹</sup> (سؤال ۵)، پاسخگویی به غذا<sup>۱۰</sup> (سؤال ۴)، پرخوری هیجانی<sup>۱۱</sup> (سؤال ۵)، لذت از غذا<sup>۱۲</sup> (سؤال ۳) و ۴ سبک اجتناب از غذا: پاسخ سیری<sup>۱۳</sup> (سؤال ۴)، کم خوردن هیجانی<sup>۱۴</sup> (سؤال ۵)، ایرادگیری از غذا<sup>۱۵</sup> (سؤال ۵) و آرام غذا خوردن<sup>۱۶</sup> (سؤال ۴) است و به صورت لیکرت (کاملاً مخالفم=۱ تا کاملاً موافقم=۵) نمره گذاری می‌شود. سؤالات ۱۲، ۱۴، ۱۹، ۲۴ به صورت معکوس نمره گذاری می‌گردد و نمره بالا در هر زیر مقیاس، میزان بالای هر

1. Food preferences
2. motor skills
3. behavioral compliance
4. parental child behavior controls
5. cognitions and feelings about feeding one's child
6. interactions between family members
7. Adult Eating Behaviour Questionnaire
8. Mallan, Garcia, Drzezdzon, Sampson, Llewellyn
9. Hunger
10. Food Responsiveness
11. Emotional Over-eating
12. Enjoyment of Food
13. Satiety Responsiveness
14. Emotional Under-eating
15. Food Fussiness
16. Slowness in Eating

مؤلفه را نشان می‌دهد. مالان و همکاران (۲۰۱۷) میزان آلفای کرونباخ را برای مؤلفه‌ها بین ۰/۷ تا ۰/۸۶ به دست آوردند. در این مطالعه ضریب همسانی درونی به روش آلفای کرونباخ، برای مؤلفه‌های گرایش ۰/۸۱ و اجتناب ۰/۸۲ و به روش تصنیف نیز به ترتیب ۰/۸۷ و ۰/۷۹ به دست آمد.

پرسشنامه غذا دادن ذهن آگاهانه<sup>۱</sup> (MFQ): این پرسشنامه توسط میرز<sup>۲</sup> (۲۰۱۳) طراحی شده و شامل ۴ سؤال است که حضور ذهنی والدین را در هنگام غذا دادن به کودک می‌سنجد. این پرسشنامه به صورت لیکرت (۱=هرگز، ۵=اغلب) نمره‌گذاری می‌گردد و نمره بالا حاکی از ذهن آگاهی بالا است.

میرز (۲۰۱۳) در مطالعه خود، میزان همبستگی درونی به روش آلفای را ۰/۷۳ به دست آورد و در مطالعه امیلی و همکاران (۲۰۱۷) میزان آلفا ۰/۷۵ به دست آمد. میرز (۲۰۱۳) در مطالعه خود بین این پرسشنامه و پرسشنامه‌های والدگری ذهن آگاهانه، ذهن آگاهی همگونی مناسبی را گزارش کرد. ضریب همسانی درونی به روش آلفای کرونباخ و به روش تصنیف، به ترتیب در این مطالعه برای کل مقیاس ۰/۱۱ و ۰/۴۶ به دست آمد.

برنامه خلق و خوی مالهورا<sup>۳</sup> (MTS): مقیاس خلق و خوی مالهورا (MTS) در سال ۱۹۹۳ توسط مالهورا، باشو، باگات و مالهورا<sup>۴</sup> تهیه و تنظیم شده است. این مقیاس ۴۵ سؤال دارد که توسط والدین تکمیل می‌شود و ۵ مؤلفه مردم‌آمیزی<sup>۵</sup>، تهیج‌پذیری<sup>۶</sup>، نیرو<sup>۷</sup>، توجه‌پذیری<sup>۸</sup> و نظم‌پذیری<sup>۹</sup> را مورد بررسی و ارزیابی قرار می‌دهد و آن را می‌توان برای همه جامعه کودکان بهنجار و نابهنجار در سنین بین ۴-۱۴ سال به کار برد.

1. Mindful Feeding Questionnaire
2. Meers
3. Malhotra Temperament Schedule
4. Malhotra, Basu, Bhagat and Malhotra
5. Sociability
6. Emotionality
7. Energy
8. distractibility
9. Rhythmicity



مقیاس خلق و خو بر اساس طیف لیکرت، ۵ درجه‌ای نمره‌گذاری شده است و نمرات بالا حاکی از نمره بالا در آن خرده مقیاس است (کوشال، سینگ و مالویا<sup>۱</sup>، ۲۰۱۷). مالهورا و همکاران (۱۹۹۳) روایی و اعتبار این ابزار را مطلوب گزارش کردند. در مطالعه حاضر، زیر مقیاس‌های تهییج‌پذیری و نظم‌پذیری که محتوای سؤالات بیشتر مرتبط با مشکلات غذا خوردن بودند، انتخاب شدند و ضریب همسانی درونی به روش آلفای کرونباخ برای زیر مقیاس‌های تهییج‌پذیری و نظم‌پذیری ۰/۷۰ و ۰/۴۷ به دست آمد.

### یافته‌ها

در این بخش ابتدا یافته‌های توصیفی متغیرهای پژوهش و سپس نتایج تحلیل مسیر که به منظور بررسی فرضیه‌های پژوهش صورت گرفتند، ارائه می‌شود. اطلاعات توصیفی شامل میانگین و انحراف معیار متغیرهای پژوهش و همچنین ضرایب همبستگی متغیرهای پژوهش در جدول ۱ ارائه شده است.

جدول ۱. ماتریس همبستگی، میانگین و انحراف معیار متغیرهای پژوهش

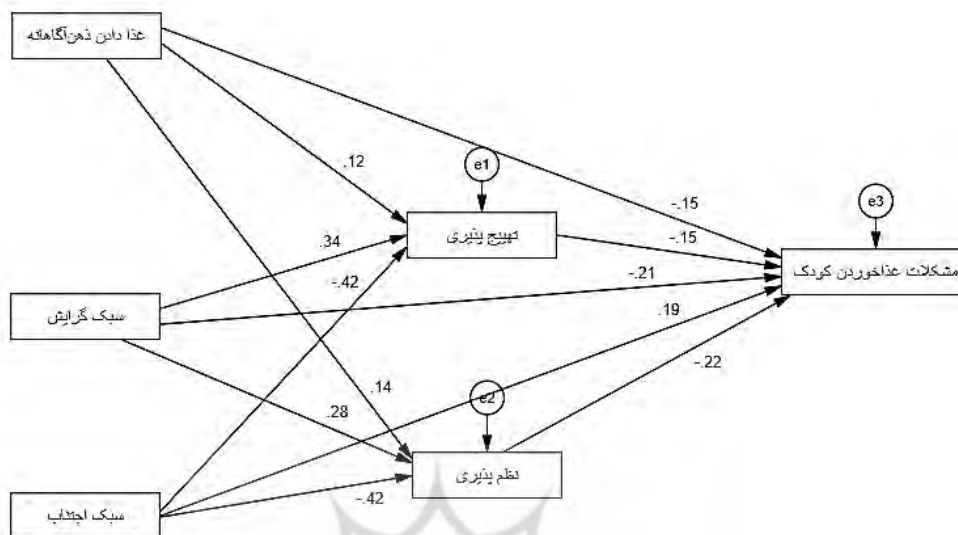
	۶	۵	۴	۳	۲	۱	انحراف معیار	میانگین	
۱- غذا دادن ذهن آگاهانه						۱	1.788	11.78	
۲- سبک گرایش					۱	۰/۲۴۲ **	6.585	47.39	
۳- سبک اجتناب				۱	-۰/۵۸۴ **	-۰/۲۴۹ **	6.874	58.90	
۴- تهییج‌پذیری			۱	-۰/۶۳۳ **	۰/۶۰۰ **	۰/۳۰۲ **	5.761	33.53	
۵- نظم‌پذیری		۱	۰/۶۷۱ **	-۰/۶۰۲ **	۰/۵۴۵ **	۰/۳۰۳ **	3.438	16.77	
۶- مشکلات غذا خوردن کودک	۱	-۰/۵۸۲ **	-۰/۵۷۸ **	۰/۵۶۳ **	-۰/۵۵۵ **	-۰/۳۵۱ **	10.230	91.42	

\* معنی داری در سطح ۰/۰۵ / \*\* معنی داری در سطح ۰/۰۱

در جدول ۱ نتایج ضرایب همبستگی بین متغیرهای غذا دادن ذهن آگاهانه، رفتار غذا خوردن مادر و خلق و خوی کودک با متغیر مشکلات غذا خوردن کودک ارائه شده است. بر اساس نتایج به دست آمده، ضریب همبستگی بین غذا دادن ذهن آگاهانه، سبک غذا خوردن گرایشی مادر، تهییج پذیری و نظم پذیری با مشکلات غذا خوردن کودک منفی و ضریب همبستگی بین سبک غذا خوردن اجتنابی مادر با مشکلات غذا خوردن کودک مثبت بوده و در سطح آلفای ۰/۰۱ معنی دار است ( $P < 0/01$ ).

به منظور آزمون مدل پژوهش، از تحلیل مسیر با استفاده از نرم افزار Amos استفاده شد. پیش از استفاده از تحلیل مسیر، داده‌های پرت تک متغیری با استفاده از نمودار جعبه‌ای و داده‌های پرت چندمتغیری با استفاده از آماره ماهالانویس بررسی شده و از مجموعه داده‌ها کنار گذاشته شدند. کجی و کشیدگی توزیع نمرات متغیرها با استفاده از نرم افزار SPSS محاسبه و نتایج نشان داد هیچ یک از مقادیر کجی و کشیدگی، بیشتر از دامنه  $\pm 1$  نمی‌باشد. نرمال بودن داده‌ها با استفاده از آزمون کالموگروف-اسمیرنوف بررسی شد. نتایج نشان داد توزیع نمرات تمامی متغیرها مدل نرمال است ( $P > 0/05$ ). فرض استقلال خطاها با آماره دوربین واتسون برای محاسبه‌ی معادلات رگرسیونی مدل پژوهش بررسی شد که مقدار به دست آمده، بیانگر برقراری این مفروضه است. مفروضه‌ی هم خطی بین متغیرها با استفاده از همبستگی پیرسون بین زوج متغیرها بررسی شد. با توجه به اینکه همبستگی دو متغیری ۰/۹ و بالاتر نشان دهنده‌ی همخطی است، این مشکل در داده‌های پژوهش حاضر مشاهده نشد. علاوه بر آن، آماره تحمل و عامل تورم واریانس به منظور بررسی هم خطی چندگانه محاسبه شد.

نتایج نشان داد هیچ یک از مقادیر آماره تحمل، کوچک‌تر از حد مجاز ۰/۱ و هیچ یک از مقادیر عامل تورم واریانس بزرگ‌تر از حد مجاز ۱۰ نمی‌باشند. بنابراین بر اساس دو شاخص ذکر شده، وجود همخطی چندگانه در داده‌ها مشاهده نشد. پس از بررسی مفروضه‌ها و حصول اطمینان از برقراری آنها، به منظور ارزیابی مدل مورد بررسی از تحلیل مسیر استفاده شد. نتایج در شکل ۱ ارائه شده است.



شکل ۱. ضرایب استاندارد مدل نقش واسطه‌ای خلق و خوی کودک در رابطه بین غذا دادن ذهن آگاهانه و رفتار غذا خوردن مادر با مشکلات غذا خوردن کودک

در شکل ۱ ضرایب استاندارد مدل پیشنهادی به منظور بررسی نقش واسطه‌ای خلق و خوی کودک در رابطه بین غذا دادن ذهن آگاهانه و رفتار غذا خوردن مادر با مشکلات غذا خوردن کودک نشان داده شده است.

جدول ۲. شاخص‌های برازش مدل

شاخص برازش	دامنه مورد قبول	مقدار مشاهده شده	ارزیابی شاخص برازش
IFI	$> 0/9$	0/911	مناسب
GFI	$> 0/9$	0/930	مناسب
RMSEA	$< 0/08$	0/075	مناسب
SRMR	$< 0/08$	0/059	مناسب
CFI	$> 0/9$	0/909	مناسب
NFI	$> 0/9$	0/905	مناسب

در جدول ۲ شاخص‌های برازش مدل ارائه شده است. خطای ریشه مجذور میانگین تقریبی (RMSEA) برابر 0/075 و ریشه دوم میانگین مربعات باقی مانده (SRMR) برابر با 0/059

است که از میزان ملاک (۰/۰۸) کوچکتر است و در نتیجه برآزش مدل را تأیید می‌کند. شاخص‌های JFI، CFI، RFI و NFI نیز از ملاک مورد نظر (۰/۹) بزرگتر هستند. ضرایب به دست آمده حاکی از برآزش مطلوب مدل است. روابط بین متغیرهای موجود در مدل، شامل: اثرات مستقیم، غیرمستقیم و کل متغیرها است که در جدول ۳ آمده است.

جدول ۳. اثرهای مستقیم، غیرمستقیم و کل در مدل نهایی

واریانس تبیین شده	اثر کل	اثر غیرمستقیم	اثر مستقیم	به متغیر	از متغیر
۰/۴۷۲	*۰/۱۲۳	-	*۰/۱۲۳	تهییج پذیری	غذا دادن ذهن آگاهانه
	**۰/۳۴۰	-	**۰/۳۴۰		سبک گرایش
	**۰/۴۱۸	-	**۰/۴۱۸		سبک اجتناب
۰/۴۰۹	*۰/۱۳۹	-	*۰/۱۳۹	نظم پذیری	غذا دادن ذهن آگاهانه
	**۰/۲۸۰	-	**۰/۲۸۰		سبک گرایش
	**۰/۴۱۸	-	**۰/۴۱۸		سبک اجتناب
۴۳۸۰	**۰/۲۰۰	*۰/۰۴۹	**۰/۱۵۱	مشکلات غذا خوردن کودک	غذا دادن ذهن آگاهانه
	**۰/۳۲۷	*۰/۱۱۳	**۰/۲۱۴		سبک گرایش
	**۰/۳۴۵	*۰/۱۵۵	*۰/۱۸۹		سبک اجتناب
	*۰/۱۵۲	-	*۰/۱۵۲		تهییج پذیری
	**۰/۲۱۹	-	**۰/۲۱۹		نظم پذیری

\* معنی داری در سطح ۰/۰۵ / \*\* معنی داری در سطح ۰/۰۱

با توجه به اطلاعات مندرج و بر اساس نتایج تحلیل مسیر، غذا دادن ذهن آگاهانه ( $\beta=۰/۱۲۳$ )، سبک گرایش ( $P<۰/۰۵$ ) و سبک اجتناب ( $\beta=۰/۳۴۰$ )، به صورت مستقیم بر تهییج پذیری تأثیر مثبت و سبک اجتناب ( $\beta=-۰/۴۱۸$ ) بر تهییج پذیری تأثیر منفی دارد. همچنین غذا دادن ذهن آگاهانه ( $\beta=۰/۱۳۹$ ) و سبک گرایش ( $\beta=۰/۲۸۰$ )، به صورت مستقیم بر نظم پذیری تأثیر مثبت و سبک اجتناب ( $\beta=-۰/۴۱۸$ ) بر نظم پذیری تأثیر منفی دارد. غذا دادن ذهن آگاهانه هم به صورت مستقیم ( $\beta=-۰/۱۵۱$ ) و هم به صورت غیرمستقیم و از طریق خلق و خوی کودک بر مشکلات غذا خوردن کودک ( $\beta=-۰/۰۴۹$ )، سبک گرایش هم به صورت مستقیم ( $\beta=-۰/۲۱۴$ ) و هم به صورت غیرمستقیم و از طریق خلق و خوی کودک بر مشکلات غذا خوردن کودک ( $\beta=-۰/۱۱۳$ )، تأثیر منفی دارد.

$P < 0/05$ ) تأثیر منفی دارد. سبک اجتناب هم به صورت مستقیم ( $\beta = 0/189, P < 0/05$ ) و هم به صورت غیرمستقیم و از طریق خلق و خوی کودک بر مشکلات غذا خوردن کودک ( $\beta = 0/155, P < 0/05$ ) تأثیر مثبت دارد. تهییج‌پذیری ( $\beta = -0/152, P < 0/05$ ) و نظم‌پذیری ( $\beta = -0/219, P < 0/01$ ) به صورت مستقیم بر مشکلات غذا خوردن کودک تأثیر منفی دارد. همچنین نتایج مدل نشان داد که  $47/2$  درصد از واریانس تهییج‌پذیری،  $40/9$  درصد از واریانس نظم‌پذیری و  $43/8$  درصد از واریانس مشکلات غذا خوردن کودک، با استفاده از متغیرهای موجود در مدل تبیین می‌شود.

### بحث و نتیجه‌گیری

نتایج مطالعه حاضر نشان داد بین رفتار غذا خوردن مادر، غذا دادن ذهن آگاهی با خلق و خوی کودک و رفتار غذا خوردن کودک رابطه وجود دارد. همچنین بین خلق و خوی کودک با رفتار غذا خوردن کودک، رابطه وجود دارد.

همچنین، نتایج مطالعه حاضر نشان داد رفتار غذا خوردن مادر و غذا دادن ذهن آگاهی با واسطه‌ای خلق و خوی کودک قادر به پیش‌بینی رفتار غذا خوردن کودک است. نتایج مطالعه حاضر با مطالعات مشابه (دانیلز،  $2019$ ؛ لئو و استین،  $2013$ ؛ تایکا و همکاران،  $2013$ ؛ گودمن، رابرتس و موشر-ایزنمان<sup>1</sup>،  $2020$ ؛ ویانا، آلمدیا، جوردیانو، سیلوا، اولیورا و گورا<sup>2</sup>،  $2019$ ؛ میرز،  $2013$ ؛ استینسبک و همکاران،  $2020$ ؛ امیلی و همکاران،  $2017$ ؛ هیکرفت، فارو، میسر، پاول و بلیست<sup>3</sup>،  $2011$ ) همسو است. هالی و همکاران ( $2019$ ) نیز در راستای نتایج مطالعه حاضر نشان دادند که بعضی رفتارهای مثبت غذا دادن مادر بر رفتار غذا خوردن کودک از نقش واسطه‌ای خلق و خوی کودک تأثیر می‌پذیرد. به عبارتی ویژگی‌های مزاجی همچون: خجالتی بودن، مردم‌آمیزی کمتر و هیجان‌پذیری بالا در رابطه بین رفتارهای تغذیه‌ای مادر و رفتارهای خوردن کودک تأثیر منفی می‌گذارد. همچنین گودمن و همکاران ( $2020$ ) در مطالعه خود بیان نمودند

1. Goodman, Roberts and Musher-Eizenman
2. Viana, Almeida, Guardiano, Silva, Oliveira and Guerra
3. Haycraft, Farrow, Meyer, Powell and Blissett

رابطه بین سبک‌های فرزندپروری و مشکلات غذا خوردن کودکان با نقش واسطه‌ای غذا دادن ذهن آگاهانه مادر تعدیل می‌گردد.

نتایج مطالعات پیشین نشان می‌دهد رفتارهای نامناسب خوردن مادر، یکی از مؤلفه‌های مهم و تأثیرگذار در رفتارهای خوردن کودکان است؛ به عنوان مثال، مادرانی که میزان غذای خود را محدود می‌کنند و در غیاب گرسنگی غذا می‌خورند، بیشترین محدودیت را در غذا خوردن کودکان خود ایجاد می‌کنند (تایکا و همکاران، ۲۰۱۳).

رفتارهای محدودکننده، کنترل نشده و هیجانی مادران در غذا خوردن، با افزایش رفتارهای مشکل‌ساز غذا خوردن در کودکان مرتبط است؛ به عنوان مثال، خوردن هیجانی مادران با خوردن هیجانی کودکان ارتباط دارد (رومالهو و همکاران، ۲۰۲۰). بنابراین، می‌توان انتظار داشت که نگرش و تصمیم‌گیری مادران در مورد غذا خوردن ممکن است بر رفتارها و تصمیمات آنها در مورد غذا خوردن فرزندان تأثیر بگذارد (ویانا و همکاران، ۲۰۱۹).

یکی از مؤلفه‌های والدگری مؤثر در غذا خوردن کودکان، غذا خوردن ذهن آگاهانه مادر است (میرز، ۲۰۱۳). مادران ذهن آگاه در هنگام غذا خوردن، لوازم الکترونیک یا هر وسیله‌ی برهم زننده تمرکز را کنار می‌گذارند (تامسون<sup>۱</sup> و همکاران، ۲۰۰۹)، باعث افزایش مهارت غذا خوردن ذهن آگاهانه در فرزندشان می‌شوند و در نتیجه این کودکان، بیشتر متوجه علائم درونی گرسنگی و سیری شده، آهسته غذا می‌خورند و از خوردن لذت می‌برند.

همچنین در تبیین دیگر می‌توان بیان نمود، مادرانی که با ذهن آگاهی به فرزندانشان غذا می‌دهند، به رفتارهای سیری فرزندشان بیشتر توجه می‌کنند و به همین علت خود را با فرزندشان هماهنگ می‌کنند (امیلی و همکاران، ۲۰۱۷).

در کنار ویژگی‌های رفتاری مادر که بر رفتار غذا خوردن کودکان تأثیرگذار است، ویژگی‌های شخصیتی و رفتاری کودکان از جمله مؤلفه‌های مهم و تعیین‌کننده است (هیگرفت و همکاران، ۲۰۱۱) که بر رفتارهای غذا دادن مادران تأثیر می‌گذارد.

خلق و مزاج کودکان، به عنوان یکی از ویژگی‌های تأثیرگذار بر غذا خوردن مطرح است. کودکان با خلق دشوار، عمدتاً رفتارهای اجتنابی بیشتری در وعده‌های غذایی نشان می‌دهند، تنش

زیادی در وعده‌های غذایی ایجاد می‌کنند، از غذا لذت نمی‌برند و بسیار با کندی غذای خود را تمام می‌کنند (استیسنبرک و همکاران، ۲۰۲۰).

مطابق مدل تعامل<sup>۱</sup>، به نظر می‌رسد کودکانی که به صورت هیجانی بیش از اندازه غذا می‌خورند، مادرانی دارند که از غذا برای تنظیم هیجانات فرزندشان استفاده می‌کنند. به عبارتی خلق و خوی هیجانی کودک، یکی از عواملی است که باعث استفاده از غذا برای تنظیم هیجانات کودک از جانب مادر می‌شود (هیکرفت و همکاران، ۲۰۱۱).

هالی و همکاران (۲۰۱۷) نیز در مطالعه خود نشان دادند مردم آمیزی کودک به عنوان یکی از صفات خلق و خو باعث می‌شود تا مداخلات در زمینه اجتناب کودک از غذا مؤثرتر باشد. در همین راستا، هالی و همکاران (۲۰۱۹) نیز بیان نمودند مادران رفتارهای تغذیه‌ای خود را با خلق و خوی فرزندشان هماهنگ می‌کنند.

گودمن و همکاران (۲۰۲۰) نیز معتقدند مادرانی که ذهن آگاهانه فرزند خود را تغذیه می‌کنند، فرزندانانی دارند که کمتر در واکنش به هیجانات خود غذا می‌خورند و غذا دادن ذهن آگاهانه مادر باعث می‌شود کودکان رفتارهایی مثل غذا خوردن بیش از حد هیجانی داشته باشند. در نهایت با توجه به یافته‌های مطالعه حاضر می‌توان عنوان نمود که رفتارهای غذا خوردن مادر و غذا خوردن ذهن آگاهانه مادر، از جمله عوامل مؤثر بر رفتار غذا خوردن کودکان است، اما به نظر می‌رسد ویژگی‌های شخصیتی کودک نیز بر این رابطه تأثیرگذار است. به عبارتی، مادران رفتارهای غذا دادن و غذا خوردن خود را بر اساس ویژگی‌های شخصیتی کودکان تنظیم می‌کنند و کودکانی که خلق دشوار دارند، بر رفتار تغذیه‌ای مادر مداخله می‌کنند و باعث می‌شوند مادران کمتر رفتارهای غذا دادن و غذا خوردن مناسب استفاده کنند. از طرفی در وعده‌های غذایی ذهن آگاهی کامل نسبت به غذا دادن نداشته باشند و عمدتاً توجه خود را به رفتارهای نامناسب کودک در وعده‌های غذایی متوجه سازند.

مطالعه حاضر نیز در اجرای خود با بعضی محدودیت‌ها مواجه بود. به علت شرایط بیماری کرونا، عمدتاً پرسشنامه‌ها از طریق لینک برای مادران ارسال شد و امکان کنترل متغیرهای مزاحم وجود نداشت. انتخاب افراد نمونه، معمولاً محدود به افراد مراجعه‌کننده به مرکز مشاوره بود. از این رو محتمل است دیگر مشکلات رفتاری کودکان نیز بر نتایج تأثیرگذار باشد.

به علت تعداد بالای سؤالات، امکان سنجش متغیرهای رفتاری پدر فراهم نشد. در مطالعات آینده پیشنهاد می‌گردد نمونه‌ای متنوع از افراد جامعه انتخاب شود و ویژگی‌های شخصیتی و رفتاری پدران نیز مطالعه گردد. همچنین بعضی متغیرهای تأثیرگذار دیگر، از جمله تنظیم هیجانات کودکان نیز بررسی شود.

## منابع

- میرز، لاورنس. گامست، گلن. گارینوف جی. (۱۳۹۱). پژوهش چندمتغیری کاربردی، ترجمه حسن حمیدآبادی و همکاران، رشد.
- هومن، حیدرعلی. (۱۳۸۴). مدلیابی معادلات ساختاری با کاربرد نرم‌افزار لیزرل، سمت.
- Allirot, X., Miragall, M., Perdices, I., Baños, R.M., Urdaneta, E., Cebolla, A. (2017) Effects of a brief mindful eating induction on food choices and energy intake: external eating and mindfulness state as moderators. **Journal Mindfulness**. 9 (3), 750-760.
- Archer, L. A., Rosenbaum, P.L., Streiner, D.L. (1990). The children eating behavior inventory: reliability and validity results. **Journal of Pediatric Psychology**. 16(5), 629-642
- Bjørklund, O., Belsky, J., Wichstrøm, L., Steinsbekk, S. (2018). Predictors of Eating Behavior in Middle Childhood: A Hybrid Fixed Effects Model. **Journal of Development Psychology**. 54 (6), 1099-1110
- Duncan LG, Coatsworth JD, Greenberg MT(2009). A model of mindful parenting: Implications for Parent-Child relationships and prevention research. **Clinical child and family psychology review**. 12(3), 255-270.
- Daniels, L.A., (2019). Feeding Practices and Parenting: A Pathway to Child Health and Family Happiness. **Annals of Nutrition and Metabolism**. 74(suppl 2),29-42
- Derauf, C., LaGasse, L., Smith, L., Newman, E., Shah, R., Arria, A, et al. (2011) Infant temperament and high-risk environment relate to behavior problems and language in toddlers. **Journal od Development Behavior Pediatric**. 32(2),125-35.
- Emley, E. A., Taylor, M. B., & Musher-Eizenman, D. R. (2017). Mindful feeding and child dietary health. **Journal of Eating Behaviors**, 24, 89-94.
- Gouveia, M.J., Canavarro, M.C., Moreira, H. (2019). How can mindful parenting be related to emotional eating and overeating in childhood and adolescence? The mediating role of parenting stress and parental child-feeding practices. **Journal of Appetite**. 138, 102-114
- Goodman, L. Y., Roberts, L.T., Musher-Eizenman, D.R. (2020). Mindful feeding: A pathway between parenting style and child eating behaviors. **Journal of Eating Behaviors**. 36, 101335
- Giampaoli, J., Goto, K., Hart, S., Yang, S., Wylie, A(2019). Factors Associated with Mindful Food Parenting Practices. **Californian Journal of Health Promotion**. 17 (1), 45- 60.
- Grimm, E. R., & Steinle, N. I. (2011). Genetics of eating behavior: Established and emerging concepts. **Journal of Nutrition Reviews**, 69(1), 52-60.
- Holley, C. E., Farrow, C., & Haycraft, E. (2017). A Systematic Review of Methods for Increasing Vegetable Consumption in Early Childhood. **Current Nutrition Reports**, 6(2), 157-170



- Holley, C. E., Haycraft, E., Farrow, C. (2019). Unpacking the relationships between positive feeding practices and children's eating behaviours: The moderating role of child temperament. **Journal of Appetite**. Article in press.
- Haycraft, E.V., Farrow, C. Meyer, C., Powell, F., Blissett. J. (2011). Relationships Between Temperament and Eating Behaviours in Young Children. *Appetite* 56(3):689-92
- Kaushal, S., Singh, C.K., Malaviya, R. (2017). Temperament of underprivileged children. **International Journal of Home Science**. 3(1),238-241
- Kabat-Zinn, M., & Kabat-Zinn, J. (1997). *Everyday blessings: The inner work of mindful parenting*. Hyperion: New York.
- Liu, Y. L., Stein, M, T. (2013). Feeding Behaviour of Infants and Young Children and Its Impact on Child Psychosocial and Emotional Development. *Encyclopedia on Early Childhood*. 1-8
- Ramalho, S., Iix, L.F., Goldschmidt, A.B., Silva, D., Costa, C., Mansilha, H.F., Conceic, E.M. (2020). Maternal Eating Behavior and Problematic Eating Behaviors of Children Undergoing Weight Loss Treatment: A Cluster Analysis **Journal of Childhood Obesity**. Article in press.
- Shiner, R.L., Buss, K.A., McClowry, S.G., Putnam, S.P., Saudino, K.J., Zentner, M. (2012). What is temperament now? Assessing progress in temperament research on the twenty-fifth anniversary of goldsmith et al. **Journal of Child Development Perspective**. 6(4), 436-444.
- Surkan, P.J., Charles, M.K., Katz, J., Siegel, E.H., Khatry, S. K., LeClerq, S.C, et al. (2015) The Role of Zinc and Iron-Folic Acid Supplementation on Early Child Temperament and Eating Behaviors in Rural Nepal: A Randomized Controlled Trial. *PLoS ONE*. 10(3), e0114266.
- Steinsbekk, S., Bjørklund, O., Llewellyn, C., Wichstrøm, L. (2020). Temperament as a predictor of eating behavior in middle childhood – A fixed effects approach. **Journal of Appetite**. 150 (2020) 104640
- Tylka, T.L., Enelib, I. U., Van Diestd, A.M., Lumeng, J. C. (2013). Which adaptive maternal eating behaviors predict child feeding practices? An examination with mothers of 2- to 5-year-old children. **Journal of Eating Behavior**. 14(1), 57-63
- Thompson, A. L., Mendez, M. A., Borja, J. B., Adair, L. S., Zimmer, C. R., & Bentley, M. E. (2009). Development and validation of the Infant Feeding Style Questionnaire. **Journal of Appetite**, 53, 210-221.
- Tate, A. D., Trofholz, A., Rudasill, K, M., Neumark-Sztainer, D., Berge, J. M. (2016). Does child temperament modify the overweight risk associated with parent feeding behaviors and child eating behaviors?: An exploratory study. **Journal of Appetite**. 101, 178e183
- Potharst, E. S., Aktar, E., Rexwinkel, M., Rigterink, M., & Bögels, S. M. (2017). Mindful with your baby: Feasibility, acceptability, and effects of a mindful parenting group training for mothers and their babies in a mental health context. **Journal of Mindfulness**. 8(5), 1236-1250
- Meers, M.R. (2013). *The assessment of mindful food parenting and its relation to parental feeding practices and child food intake*: Bowling Green State University; 2013. [https://scholarworks.bgsu.edu/psychology\\_diss/71](https://scholarworks.bgsu.edu/psychology_diss/71)
- Malhotra, D., Bhagat, A., Malhotra, A. (1993). Temperament of children of addicts: a preliminary report. **H.K.C psychology Journal**. 3, 5-8
- Mallan, K.M., Fildes, A., Garcia, X. p., Drzezdzon, j., Sampson, M., and Llewellyn, C.(2017). Appetitive traits associated with higher and lower body mass index: evaluating the validity of the adult eating behaviour questionnaire in an Australian sample. **International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity**.14, 130.
- Viana, V., Almeida, P., Guardiano, M., Silva, D., Oliveira, B., Guerra, A. 2019.. Mothers' eating style's influence on their feeding practices and on their children's appetite traits. The psychologist: **Practice and Research Journal**. Article in press

- Vollrath, M., Torgersen, s., Torgersen., L. 2018..Associations of children's Big Five personality with eating behaviors. BMC research Notes. 11, 654
- Vaughn, A.E., Ward ,D.S., Fisher ,J.O., Faith ,M.S., Hughes , S.O., Kremers, S.P., Musher-Eizenman ,D.R., O'Connor ,T.M., Patrick, H., Power, T.G. (2016). Fundamental constructs in food parenting practices: a content map to guide future research. **Nutrition Review Journal**. 74(2), 98-117
- Wnuk, S.M., Du Ch,T., Van Exan, J., Wallwork, A., Warwick, K., Tremblay, L., Kowgier, M., Sockalingam, S. (2017) Mindfulness-based eating and awareness training for post-bariatric surgery patients: a feasibility pilot study. **Journal of Mindfulness**. 9, 949-960.



## The Relationship between Maternal Eating Behaviors and Mindful Feeding and Child Eating Behavior: Mediating Role of Child's Temperament

Maedeh Sattari Nia<sup>1</sup>  
Shirin Zeynali<sup>2</sup>

Eating in childhood is important for optimal growth and is affected by several components. The behavioral characteristics of the mother and the personality traits of the child are among the influential components. The main purpose of this study was to develop the modelling child eating behavior based on maternal eating behaviors, mindful feeding with mediating role of child's temperament. The participants of this study were 180 mothers with their children (87 female and 93 male) in Urmia and Tabriz in 2020. Mothers completed the Children's Eating Behavior Inventory, Adult Eating Behavior Questionnaire, Mindful Feeding Questionnaire and Malhotra Temperament Schedule. The results of Pearson coefficient and path analysis with SPSS and Amos revealed that there is significant relationship between maternal eating behaviors, mindful feeding, and child's temperament with child eating behavior, the model of maternal eating behaviors, and mindful feeding with mediating role of child's temperament and child eating behavior is significant. The Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA = 0.07) was optimal. Conclusion: This model determines that mother and child components affected child eating behavior and these elements should be taken into consideration in dealing with the causes and treating child eating problems.

**Keywords:** Mother Eating Behavior, Mindful Feeding, Temperament and Child Eating Behavior

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی  
پرتال جامع علوم انسانی

1. MA in psychology of the Exceptional Children, Tehran Science and Research University, Tehran, Iran. M.sattarinia@yahoo.com

2. Corresponding author: Assistant Professor, Department of Psychology, Orumieh University, Orumieh, Iran. Shirinzeinali@yahoo.com